

Licht tot matig gehoorverlies bij kinderen

Informatie voor patiënten

WANNEER HEEFT EEN KIND GEHOORVERLIES?

Gehoorverlies en de ernst ervan kan vastgesteld worden aan de hand van verschillende testen en onderzoeken. Hieronder vind je verschillende gradaties van gehoorverlies, van licht gehoorverlies tot functionele doofheid, met de bijhorende geluidsgrens (uitgedrukt in decibels) en voorbeelden van dagelijkse geluiden die in die categorie nog gehoord kunnen worden. Dit geeft een concreter beeld van wat een kind wel of niet meer hoort.

categorie	grenzen	voorbeelden dagelijks leven
normaal gehoor	0-20 dBHL	<ul style="list-style-type: none"> • bladergeritsel • wind door de bomen
licht gehoorverlies	21-40 dBHL	<ul style="list-style-type: none"> • gefluister
matig gehoorverlies	41-70 dBHL	<ul style="list-style-type: none"> • gesprek op 1 meter afstand • tv in de huiskamer • fluiten van vogels
zwaar gehoorverlies	71-90 dBHL	<ul style="list-style-type: none"> • auto en andere motorische voertuigen • stofzuiger • geblaf van een hond
functioneel doof	> 90 dBHL	<ul style="list-style-type: none"> • drillboor • sirene • geschreeuw

Naast verschillende gradaties, zijn er ook **verschillende vormen** van gehoorverlies. Bij 'geleidingsverlies' bevindt de oorzaak van het probleem zich in het buitenoor of het middenoor. Dit soort probleem is mogelijk maar tijdelijk en kan soms opgelost worden door een medische ingreep, zoals het plaatsen van trommelvliesbuisjes. Bij een 'perceptief verlies' ligt de oorzaak van het gehoorverlies in het binnenoor (slakkenhuis) of in de gehoorzenuw. In dat geval is herstel meestal niet mogelijk en het gehoorverlies dus blijvend. Een hoortoestel kan dan vaak voor verbetering zorgen. Beide vormen van gehoorverlies kunnen ook samen voorkomen. Die combinatie noemen we 'gemengd verlies'.

HOE HERKEN JE GEHOORVERLIES?

Kinderen met een gehoorverlies horen bepaalde geluiden minder goed. Zowel thuis als in de klas zijn er signalen die hierop kunnen wijzen. Toch blijft het erg moeilijk om een licht tot matig gehoorverlies te herkennen. ►

Thuis

Als een kind niet goed hoort, is het mogelijk dat het vaak 'Hé?' of 'Wat zeg je?' zegt wanneer er iets verteld wordt of dat het gespannen naar de mond kijkt van de persoon die praat. Het kind zal misschien opschrikken of verbaasd opkijken wanneer iemand in de buurt komt, omdat het die persoon niet gehoord heeft. Wanneer het kind naar de televisie kijkt of naar de radio luistert, zet die het toestel mogelijk luider dan voorheen. Het kan ook gebeuren dat het kind opvallend luid spreekt en erg moe is op het einde van de dag.

In de klas

Leerlingen die niet goed horen, hebben op school moeite met het volgen van klassikale instructies en kunnen soms eenvoudige opdrachten of verhalen niet begrijpen. Ze maken weinig of geen deel uit van het groepsgebeuren. Deze kinderen horen wel dat er iets gezegd wordt, maar verstaan de woorden niet altijd goed. Daardoor herkennen ze de betekenis niet en zullen hun aandacht en interesse sneller verminderen. Kinderen met een licht tot matig gehoorverlies zijn om die reden vlug afgeleid en dromen vaak weg. Op het einde van de dag zijn ze erg moe: luisteren met een verminderd gehoor is ontzettend vermoeiend.

MOGELIJKE GEVOLGEN VAN EEN VERMINDERD GEHOOR

Vertraagde taal- en spraakontwikkeling

De gevolgen van een gehoorverlies op de taalontwikkeling zijn voor ieder kind anders. Verschillende factoren spelen daarin een rol, zoals de ernst van de gehoorstoornis, het tijdstip waarop de stoornis is opgetreden en het taalvermogen van het kind. Een kind dat minder hoort, neemt het ritme van de spraak wel over, maar hoort niet hoe de woorden precies uitgesproken worden. Het kind praat zoals die de woorden en zinnen hoort. Daardoor kan het soms onverstaanbaar overkomen. Zelfs wisselende geleidingsverliezen als gevolg van regelmatige oorproblemen zijn een risicofactor voor de spraak- en taalontwikkeling.

Algemene kennis

Na een periode van langdurig gehoorverlies is het mogelijk dat het kind minder informatie en/of kennis oppikt en daardoor een achterstand oploopt.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Het is voor een slechthorend kind niet altijd even gemakkelijk om zich goed te integreren, omdat het volgen van groeps gesprekken heel moeilijk is (bv. op de speelplaats of in de refter waar veel rumoer is). Dat deze kinderen vaak informatie missen, maakt soms dat ze achterdochtig kunnen worden.

TIPS VOOR OUDERS

- Zorg voor een rustige omgeving als je met je kind praat. Probeer achtergrondlawaai tot een minimum te beperken als dat kan, bijvoorbeeld door de televisie of radio af te zetten. In een aantal situaties is het extra moeilijk voor je kind om anderen te verstaan: in het zwembad, als de televisie aanstaat, in de auto, op de speelplaats.
- Trek de aandacht van je kind vóór je iets wil zeggen door het toe te spreken. Lukt dit niet, maak dan extra oogcontact of tik het kind even aan. Benader het kind nooit onopgemerkt langs achteren. Dat kan je kind doen schrikken, omdat het jou niet hoort komen.
- Spreek je kind steeds van dichtbij aan (bv. niet vanuit een andere kamer). Hoe dichterbij je bij je kind staat, hoe minder nevelgeluiden het horen kunnen verstoren.

- Let erop dat je gezicht en mond altijd goed zichtbaar zijn. Hou geen hand voor je mond, zorg ervoor dat je baard of snor niet over je lippen hangt, spreek niet met een volle mond en rook niet als je met het kind praat. Vertel niets tegen je kind als het je gezicht niet kan zien (bv. als je kind achter op de fiets of in de auto zit).
- Spreek zo natuurlijk mogelijk: duidelijk, maar niet te snel, zodat spreekmelodie, intonatie en klemtoon niet overdreven worden. Overdrijf ook niet met articuleren: het is geen hulp voor je kind wanneer je overdreven mondbewegingen maakt. Overarticuleren leidt tot een vertekening van het mondbeeld, zodat liplezen net moeilijker wordt voor je kind. Bovendien gaat u hierdoor zelf langzamer en monotoner spreken.
- Zorg indien mogelijk voor een goede lichtinval, zodat je kind je duidelijk kan zien. Spreek met je gezicht naar het licht toe zodat je kind niet tegen het licht in hoeft te kijken. Ga niet met je rug naar het raam of een andere lichtbron staan, want dan bevindt je gezicht zich in de schaduw.
- Spreek met een natuurlijke sterkte: niet te hard en niet te zacht. Het versterken van geluid is de taak van hoortoestellen. Als je constant veel harder spreekt dan gewoonlijk, heeft dat tot een grotere spreekbelasting voor jezelf als gevolg. Jouw stem klinkt dan niet meer natuurlijk voor het kind en je loopt zelf het risico dat je stem onder de constante overbelasting gaat lijden.
- Spreek levendig en natuurlijk, met voldoende mimiek, lichaamstaal en gebaren, met andere woorden en met de juiste accenten. Maak voldoende gebruik van pauzes.
- Wees geduldig en neem de tijd om uit te leggen wat je precies bedoelt. Gebruik korte zinnen die passen bij de leeftijd van je kind en herhaal voldoende. Zinnen zijn makkelijker te begrijpen dan afzonderlijke woorden. Als je woorden in een context plaatst, kan je kind makkelijker volgen wat je bedoelt.
- Vaak hoort het kind alleen maar dat het aangesproken wordt en is er herhaling nodig om zich op de inhoud te kunnen concentreren en deze ook te kunnen begrijpen. Als je hetgeen je kind zegt op de juiste manier herhaalt, geef je het kind het signaal dat je het verstaan hebt en geef je tegelijkertijd een voorbeeld van een correcte uiting wat betreft vorm en inhoud. Let wel: laat je kind geen woorden herhalen of zinnen nazeggen alsof het spraakoefeningen moet doen.
- Vertel aan de directe omgeving dat je kind niet (altijd) goed hoort. Dat kan misverstanden voorkomen op school, bij de zwembles, op de sportclub ...

TIPS VOOR LEERKRACHTEN

- Geef de leerling een goede plek in de klas, waar die een auditief en visueel overzicht heeft. Bijvoorbeeld niet helemaal vooraan, omdat de leerling dan steeds omhoog moet kijken en slecht verstaat wat er in de rest van de klas gezegd wordt. Plaats de leerling eerder op de tweede rij en indien mogelijk bij een raam, zodat je gezicht goed belicht wordt door het daglicht. Let erop dat je zelf niet vlak naast de leerling zit in een kringgesprek: je gezicht is dan niet zichtbaar.
- Besteed extra aandacht aan voorlezen, zingen, rijmen en andere spelletjes met taal. Help de leerling begrijpen wat er gebeurt door leuke gebeurtenissen vast te leggen, bijvoorbeeld met behulp van een plakboek of plaatjes op een prikbord. Je kunt dan gemakkelijk op het onderwerp terugkomen. Het plakboek kan meegegeven worden naar huis, zodat ook de ouders weten met welke lessen en liedjes de kinderen bezig zijn en waarover het kind zal willen vertellen.
- Hou er rekening mee dat de slechthorende leerling waarschijnlijk vaker zal omkijken om alles in de klas goed te kunnen volgen.
- Hou er rekening mee dat de taalvaardigheid van de leerling niet altijd op het niveau is van andere leeftijdsgenoten. De kennis van abstracte begrippen en de woordenschat is vaak minder goed ontwikkeld dan bij andere leerlingen met een normaal gehoor.

- Zorg ervoor dat er een rustige leerling naast de slechthorende leerling zit. Een drukke leerling kan voor afleiding zorgen, waardoor het verstaan van wat gezegd wordt nog moeilijker wordt.
- Wees geduldig, herhaal voldoende en leg de leerling niet te snel iets in de mond als die moeilijkheden heeft met het formuleren van een antwoord. Geef de leerling tijd.
- Wees aandachtig dat er onenigheid kan ontstaan tussen de klasgenoten als de slechthorende leerling iets niet of verkeerd verstaan heeft.
- Zorg ervoor dat huiswerkopdrachten altijd op het bord staan. Aan het einde van het lesuur is het vaak rumoerig en zal de slechthorende leerling bij mondelinge opdrachten niet altijd goed verstaan wat er opgegeven wordt.
- Zorg ervoor dat je mond en gezicht altijd goed zichtbaar zijn: hou geen boek of hand voor je mond, loop niet voortdurend heen en weer terwijl je spreekt, praat niet met je rug naar de klas toe. Let er eventueel op dat je baard of snor je mond niet bedekken.
- Schrijf of projecteer de lessen of kernwoorden op het bord: de slechthorende leerling moet voortdurend wisselen tussen horen en zien. Als de leerling iets wil opschrijven, verliest die het lipbeeld van de spreker en mist die op dat moment de uitleg die gegeven wordt. Wanneer de leerling niets moet opschrijven, neemt hij veel meer informatie op.
- Hou er rekening mee dat het in bepaalde situaties extra moeilijk is voor de leerling om anderen te verstaan: in een rumoerige groep, op de speelplaats, in de turnzaal, in het zwembad.
- Zorg voor een rustige klas. Wie iets wil zeggen, steekt zijn vinger op. Beperk schuiven met stoelen en zorg ervoor dat er niet te veel door elkaar gepraat wordt. Herhaal de antwoorden die in de klas gegeven worden en de vragen die klasgenoten stellen. Vat af en toe samen wat er gezegd is en geef duidelijk aan wanneer je van onderwerp verandert.
- Harde vloeren en muren zorgen voor nagalm. Dit is vooral storend als het kind een hoorapparaat draagt. Geluiddempend materiaal op de vloer (vast tapijt) en aan het raam (gordijnen) maken het luisteren veel aangenamer.

HOORAPPARATEN EN ONDERSTEUNENDE HULPMIDDELEN

Hoorapparaten kunnen soms een oplossing bieden. Een goede samenwerking tussen de ouders, de school en de audioloog is erg belangrijk wanneer deze optie overwogen wordt.

Naast hoorapparaten, bestaan er andere hulpmiddelen die je kind waarschuwen of helpen om informatie te verkrijgen. Een tril- of flitswekker, een speciale deurbel, ringleiding of Soloapparatuur. Soloapparatuur is handig tijdens het volgen van de lessen. De geluidsoverdracht gebeurt draadloos. Het apparaat bestaat uit een zender en een ontvanger. De spreker draagt een zender die de boodschap verstuurt. Een ontvanger, die door het kind gedragen wordt, ontvangt deze boodschap. Deze apparatuur kan aangesloten worden op of geïntegreerd worden in een hoorapparaat.

Multidisciplinair universitair centrum voor logopedie en audiologie (MUCLA)

UZ Leuven campus Gasthuisberg
Herestraat 49
3000 Leuven

 016 33 23 34

 www.uzleuven.be/mucla